

Jak ożywić naszą wieś?

Wioski tematyczne powstające w regionie integrują społeczności lokalne.

„Łaciata wieś” w Głuchowie to jedna z pierwszych wiosek tematycznych w Wielkopolsce. Po lewej – wnętrze tamtejszego muzeum, po prawej – grupa dzieci ze Szkoły Podstawowej w Starej Obrze w gminie Koźmin Wielkopolski, odwiedzająca obiekt.

W Polsce zauważamy spadek zatrudnienia w rolnictwie. Nie zawsze jest on kompensowany poprzez wzrost liczby miejsc pracy w innych gałęziach gospodarki, dlatego warto promować inicjatywy, dzięki którym wzrasta aktywność w sektorze działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich.

– Powstawanie wiosek tematycznych stwarza możliwości znalezienia pracy tam, gdzie często łączy się ona z pasją. Wioski tematyczne to miejsca, w których wokół wybranego motywu przewodniego buduje się potencjał miejscowości. Tym motywem może być produkt, zwyczaj, legenda czy specyficzne umiejętności grupy mieszkańców. Często pomysły na stworzenie wioski tematycznej wywodzą się od nazwy samej miejscowości – mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

Idea powstawania wiosek tematycznych jest znana na całym świecie. Jej geneza sięga początku lat 90. XX wieku. Pierwsze z nich powstały na terenie Dolnej Austrii, a za wzorcowe przykłady takich rozwiązań uchodzą m.in. wioska orzecha włoskiego Krummussbaum, wioska kowalska Ybbsitz oraz wioska maku Armschlag. Poza Austrią wioski tematyczne cieszą się dużą popularnością również w Niemczech, Belgii, Portugalii, USA, Kanadzie, Chinach, Japonii i Korei Południowej.

Na większą skalę pomysł ten zaczęto praktykować w Polsce na początku XXI wieku, przyjmując za wzór doświadczenia państw zachodnich. Warto jednak wspomnieć, że pionierem w tym względzie była wielkopolska gmina Wierzbinek, która postanowiła uczynić z wierzby motywu do rozwoju działalności gospodarczej i zorganizować Targi Wierzby i Wikliny „Salix”.

Wioski tematyczne stanowią innowacyjny sposób na ożywienie gospodarki wiejskiej. Ich powstawanie nie musi wiązać się z ponoszeniem wysokich kosztów, a wspólna praca wpływa na integrację społeczności, angażując całe rodziny. Nie bez znaczenia jest też wpływ na estetykę miejscowości. Korzyści jest oczywiście więcej. Warto zwrócić uwagę choćby na wzmocnienie poczucia wartości wśród mieszkańców, którzy obierają konkretny cel i za pomocą dostępnych lokalnie zasobów starają się go zrealizować.

Oferta wsi tematycznych opiera się na wykorzystaniu istniejących zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych. Jest swego rodzaju magnesem przyciągającym turystów, znużonych standardową propozycją wypoczynku i poszukujących atrakcji na łonie natury. Działające dotychczas w pojedynkę gospodarstwa agroturystyczne łączą siły i pracują nad stworzeniem

wspólnej marki miejscowości oraz lokalnych produktów. Pomocą służą współczesne techniki marketingowe, które w coraz większej mierze kładą nacisk na promocję w internecie. Dysponując wiedzą w tym zakresie, można niedużym kosztem zadbać o rozpoznawalność miejscowości i powstającej w niej wioski tematycznej.

Miejscowości w Wielkopolsce mają już swoje doświadczenia w zakresie inicjowania tych przedsięwzięć. W ramach projektu współpracy, zrealizowanego ze środków PROW 2007-2013, dwie lokalne grupy działania: Stowarzyszenie Puszcza Notecka oraz Stowarzyszenie Dolina Samy położyły podwaliny pod powstanie wiosek tematycznych w kilku miejscowościach. W Chrzypsku Wielkim powstała wioska rybacka, w Rzecinie w gminie Wronki wioska grzybów, w Lewicach (gmina Międzychód) wioska mikołajów, w Koźlu (gmina Szamotuły) wioska koźlaków, w Wartosławiu (gmina Wronki) wioska czterech kultur, natomiast w Radzynie (gmina Kaźmierz) wioska pn. „Radzyńskie zagajniki”. Ofertę tych sześciu wiosek tematycznych Stowarzyszenie Puszcza Notecka zaprezentowało podczas Targów Agroturystyki i Turystyki Wiejskiej Agroturystyki w Kielcach w 2015 r.

Dwie miejscowości w powiecie gostyńskim również mogą poszczycić się wioskami tema-

tycznymi. Pępowo od kilku lat kojarzone jest z określeniem „Ziołowieś”. To za sprawą stowarzyszenia o tej samej nazwie, które popularyzuje wiedzę na temat wykorzystania ziół w lecznictwie, kosmetyce oraz gastronomii. Aktywność stowarzyszenia skupia się również na upowszechnianiu lokalnych tradycji rękodzielniczych. Poza możliwością zakupu produktów zielarskich, odwiedzający Pępowo mogą skorzystać z oferty wykładów oraz warsztatów poświęconych tej tematyce.

„Łaciata wieś” to wioska tematyczna założona przez mieszkańców Głuchowa w gminie Pogorzela. To znakomity przykład oddolnej inicjatywy, wspólnego działania mieszkańców. W ramach wioski tematycznej w jednym ze starych domów urządzono muzeum pełne eksponatów związanych z przetwórstwem mleka i serowarstwem. Używane niegdyś w wielu domach narzędzia odnaleziono na kilku strychach. O kolejne poproszono znajomych i rodzinę. Udało się zebrać dość okazałą liczbę staroci, które stanowią atrakcję turystyczną dla przyjezdnych. Mieszkańcy „Łaciatej wsi” stworzyli miejsce, w którym można dowiedzieć się ciekawych rzeczy na temat tradycyjnego wyrobu przemysłu serowarskiego oraz chowu bydła mlecznego. Pomysł wioski tematycznej w Głuchowie sięga jednak dalej, bo za-

kląda również integrację oferty z trzema gospodarstwami rolnymi, co pozwala na przeprowadzanie wizyt studyjnych i warsztatów.

W Rozdrażewie w powiecie krotoszyńskim powstała z kolei wioska tematyczna, w której motywem przewodnim jest jajko. Inicjatorem tego przedsięwzięcia było Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Rozdrażew. Wszystko zaczęło się od budowy gigantycznej pisanki, która w okresie świąt Wielkiejnocy zdobiła rozdrażewski rynek. Następnie członkinie stowarzyszenia zaadaptowały budynek maszalnarni, który stał się główną siedzibą wioski tematycznej. Utworzono przy niej zagrodę z różnymi odmianami kur. W boksach, w których dotychczas były konie, zorganizowano „miniskansen” z wystawą starych sprzętów gospodarstwa domowego. Dla gości wyświetlany jest również wykład multimedialny „Wszystko o jajku”. Na wzór wrocławskich krasnali w różnych miejscach w Rozdrażewie mają pojawiać się wielobarwne jajka.

Jak dzisiaj wyglądają miejscowości, w których podjęto próby stworzenia wiosek tematycznych? Czy oferta nawiązująca do motywu przewodniego tych wiosek powiększa się? Zachęcamy do samodzielnego odwiedzania tych miejsc, aby przekonać się, czy odniosły one spodziewany sukces.

Konkurs dla partnerów KSOW

Na styczeń 2019 roku zaplanowano rozpoczęcie naboru wniosków w ramach konkursu nr 3/2019 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

W grudniu 2018 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi ogłosi regulamin konkursu, ustalając dokładny termin, w którym będzie można aplikować o środki finansowe na realizację zadań na obszarach wiejskich w 2019 roku. Województwo wielkopolskie przeznaczy na ten cel kwotę 663 tysięcy złotych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Pieniądze zostaną przeznaczone na szkolenia, konferencje, konkursy, wyjazdy studyjne, imprezy plenerowe, udział w targach czy też publikacje poświęcone sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych, dobrych praktyk PROW 2014-2020 lub promocji wielkopolskiej wsi.

Tematyka zgłoszonych projektów musi być ściśle związana z zakresem działalności KSOW, czyli m.in.: aktywizacją mieszkańców wsi, zwiększaniem udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, podnoszeniem jakości wdrażania PROW, promowaniem współpracy w sektorze rolnym czy też informowaniem społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o możliwościach finansowania zadań na obszarach wiejskich.

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich ma charakter otwarty. Uczestnikami sieci mogą być wszystkie podmioty zaangażowane w rozwój obszarów wiejskich, w tym również osoby fizyczne oraz przedsiębiorstwa. Aby zostać partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, należy zarejestrować się w internetowej bazie dostępnej pod adresem www.ksow.pl.

– Nabór wniosków poprzedzi szkolenie zorganizowane w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Partnerzy KSOW, którzy są zainteresowani realizacją projektów w 2019 roku, uzyskają wszelkie informacje na temat zmian w zasadach ubiegania się o pomoc – mówi Izabela Mroczek, dyrektor Departamentu PROW UMWW.

UNIA EUROPEJSKA

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Stronę redaguje: Adrian Kapuściński – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.dprow.umww.pl